

KRŠČANSTVO

Krščanstvo je vera, ki temelji na nauku Jezusa Kristusa, ki je živel v Palestini pred približno 2000 leti.

Krščanstvo je razširjeno po vsem svetu in ima od vseh religij največ pripadnikov, okrog 1.5 ljudi.

Zgodovina krščanstva

Med Judi v Palestini, ki so pod Rimljani izgubili samostojnost, je bilo razširjeno upanje v prihod Mesije, Odrašenika, ki naj bi prišel na svet in odrešil ljudi trpljenja. Prav tam se je v tistem času razširilo krščanstvo, nova vera, katere začetnik je bil Jezus Kristus, o katerem domnevajo, da je bil rojen v času vladanja cesarja Avgusta v Betlehemu. Ko je odrasel je potoval po Galileji im Judeji, pridigal in učil ter oznanjal enakost vseh ljudi pred Bogom. Zdravil je bolne, tolažil revne in si pridobil veliko somišljenikov. Zavzemal se je za pravičnost in ljubezen med ljudmi, učil je, da je treba sovražnikom odpuščati in jih ljubiti. Bogatim ljudem in judovskim duhovnikom ti nauki niso bili všeč, zato so ga oblasti obtožile, da bi rad postal judovski kralj. Rimski upravitelj v deželi, Poncij Pilat, ga je dal na zahtevo ljudstva križati na griču Golgota v Jeruzalemu. Krščanska vera uči, da se je Jezus Kristus s svojo smrtjo na križu žrtvoval za grehe človeštva, nato vstal od mrtvih in šel v nebesa. S svojo smrtjo je ljudi odrešil in zagotovil vsem vanj verujočim večno življenje po smrti. Jezus je umrl okoli leta 30 in ni zapustil nič pisanega, poznamo ga le po tem kar so o njem pisali drugi. Krščanstvo so razširjali apostoli, ki jih je bilo 12, kasneje trgovci, vojaki in drugi, ki so to vero sprejeli.

Krščanstvo je bilo v rimski državi dolgo časa preganjano, ker je nasprotovalo trditvi, da je rimski cesar tudi bog. Zaradi preganjanja so se prvi kristjani zbirali v katakombah- podzemnih pokopališčih. Cesar Neron je dal požgati mesto Rim in za to obtožil kristjane. Kljub preganjanju je krščanstvo dobivalo vedno več pristašev ne le med revnimi temveč tudi med bogatimi ljudmi. Rimski cesar Konstantin se je leta 313 spreobrnil v krščansko vero. Na kraju starega grškega mesta Bizanc je ustanovil mesto Konstantinopel in uzakonil krščanstvo. Leta 325 so sklicali koncil v Nikeji, kjer so sestavili dokončno utemeljitev krščanske vere. Od takrat je bila to priznana pravoverna oblika krščanstva. To je bila nikejska veroizpoved in je vsebovala nauk o Sv. Trojici, kar pomeni troedinost Boga (Bog Oče, Bog Sin, Sveti Duh). To je še vedno osrednji krščanski nauk.

Sveto pismo, pisma in drugi pisni viri krščanstva

Krščanski nauk je zapisan v Svetem pismu, ki sestoji iz dveh delov: Stare zaveze in Nove zaveze. Celotna Biblija obsega 72 knjig.

Stara zaveza govori o zavezi, ki jo je po verovanju Judov Bog sklenil z njimi po Abrahamu in kasneje po Mojzesu. Stara zaveza uči, da se doseže zveličanje z izpolnjevanjem božjih postav. To je Judovska sveta knjiga.

Nova zaveza govori o zavezi, ki jo je Bog sklenil z vsemi ljudmi po sinu Jezusu. Nova zaveza obsega 4 evangelije, številna pisma in dve drugi knjigi. Nova zaveza uči, da bo zveličan, kdor veruje v smrt in vstajenje Jezusa Kristusa. Glavno oznanilo Nove zaveze pa je, da je Jezus, čeprav sam brez greha, ceno za človekove grehe plačal s svojim življenjem in smrtjo. Njegovo vstajenje je znamenje božjega odpuščanja in zveličanja za vse človeštvo.

Pisma so najstarejši krščanski dokumenti, napisani približno 30 let po Jezusovi smrti. Večino je napisal prvotno zelo pravoveren Jud Savel. Svoje ime pa je spremenil v Pavel po pretresljivi spreobrnitvi, ko je začasno oslepel, ker je imel videnje Jezusa Kristusa. Pavel je potoval po vsem Rimskem cesarstvu, pripovedoval nejudom o Jezusu in ustanavljal prve krščanske skupnosti, ki so se imenovale Cerkve. V svojih pismih daje nasvete prvim kristjanom in jih spodbuja.

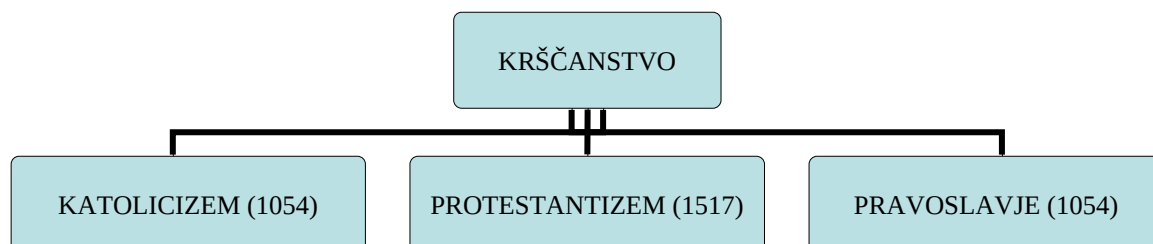
Evangelije so napisali 70 do 150 let po Jezusovi smrti štirje evangelisti: Matej, Luka, Marko in Janez. Evangelist pomeni glasnik vesele novice. V vsakem evangeliju so opisani Jezusovo življenje, njegov nauk, smrt in vstajenje s stališča pisca. Napisani so z namenom, da bi spreobračali v krščansko vero.

Cerkve

Kristjani so ustanavljali verske občine, ki so se začele združevati v škofije. Rimski škof je postal vrhovni poglavar krščanske cerkve- papež. Rim je postal središče krščanstva, ker je po izročilu tu deloval in umrl apostol Peter. Škofje v večjih središčih so dobili naziv patriarhi, če je njihova ustanovitev sodila v apostolsko dobo. Medtem, ko so se prvi kristjani morali skrivati in skrivaj opravljati obrede, so od 4. stoletja dalje to opravljali javno. Za obiskovanje verskih obredov so gradili cerkve- starokrščanske bazilike (najstarejša je bazilika sv. Petra v Rimu).

Kršćanstvo se je razdelilo

V 5. in 6. stoletju se je Rimsko cesarstvo razdelilo na dva dela. Konstantinopel je postal središče vzhodnega ali bizantinskega cesarstva, Rim pa zahodnega cesarstva. Leta 1054 je prišlo do spora med poglavarjem cerkve v Konstantinoplu (patriarhom) in poglavarjem cerkve v Rimu (papežem). To je pripeljalo do razkola med obema cerkvama. Zahodna cerkev je kasneje postala rimskokatoliška, vzhodna pa pravoslavna. Pozneje se je razvilo nekaj manjših razlik v verovanju in obredih obeh Cerkev, ki obstajajo še danes. Kasneje je v rimskokatoliški cerkvi zopet prišlo do nesoglasij. Leta 1517 je Nемеc Martin Luter napadel avtoriteto papeža in cerkvenih veljakov. Še posebej je obsojal prodajanje odpustkov. Cerkev je namreč pobirala denar od ljudi in jim v nadomestilo obljubljala, da ne bodo po smrti kaznovani za svoje grehe. Luter je zahteval tudi, da vsak vernik bere Biblijo v svojem jeziku, in jo tudi prevedel v nemščino. Do tedaj so jo brali v latinščini, ki pa je preprosti ljudje niso razumeli. Luter je torej začetnik reformacije ali protestantizma.

Skupne značilnosti in razlike protestantov, pravoslavnih in katoličanov

EVHARISTIJA:

Pri krščanskih veroizpovedih ima ta obred nekoliko različen pomen, zato ga obhajajo vsak po svoje in tudi poimenovanje ni enotno.

KATOLIČANI: maša,

PRAVOSLAVNI: božja služba (liturgija),

PROTESTANTI: lomljenje kruha ali Gospodova večerja.

KRST

Pri nekaterih krščanskih veroizpovedih vlijejo krščencu pri krstu le malo vode na čelo in ga ne potopijo popolnoma v vodi. Pri nekaterih krstijo odrasle vernike, pri večini pa dojenčke.

MARIJA, JEZUSOVA MATI

Vsi kristjani častijo Marijo, ki jo je izbral Bog za Jezusovo mater. Toda katoliški in pravoslavni kristjani ji pripisujejo še poseben pomen. Verujejo, da bo Marija zanje posredovala pri Jezusu, če bodo molili k njej. To pomeni, da bo njihova priprošnjica pri Jezusu.

PRAZNIKI

Božič, radostno slavljenje Kristusovega rojstva, se v zahodnem svetu praznuje 25. decembra, čeprav datum njegovega rojstva ni znan. Datum je kasneje izbral cesar Konstantin, da se je ujemal z rimskim praznovanjem sonca. Mnogo ljudi meni, da je to primerno, saj Jezusa včasih imenujejo Luč sveta. Pravoslavna Cerkev praznuje Božič 7. januarja, ker uporablja drugačen verski koledar (Julijanski). Pri božični maši se bere zgodba o Jezusovem prihodu na svet in pojejo božične pesmi. Ob tem času se postavljajo jaslice.

Velika noč, ki je marca ali aprila ter oznanjuje Jezusovo smrt in vstajenje, je najpomembnejši krščanski praznik. Dan Jezusove smrti imenujejo veliki petek, ker kristjani verujejo, da je Jezus, ko je sprejel križanje, naredil največje dejanje božje naklonjenosti do človeštva. Verujejo, da je naslednjo nedeljo vstal od mrtvih. Za veliko noč se opravlja posebno bogoslužje v katoliških in pravoslavnih deželah prirejajo procesije v tednu pred veliko nedeljo. Ta teden se imenuje veliki teden. Velika noč se pokriva s praznovanjem predkrščanskega praznovanja pomladi.

GODOVI SVETNIKOV

Svetniki so osebe, katerim sta katoliška in pravoslavna cerkev priznala, da so živeli izredno sveto življenje. Mnoge svetnike slavijo na dan njihove smrti. V nekaterih deželah je dan imena svetnika, po katerem so dobili ime, prav tako pomemben kot rojstni dan, praznujejo ga z voščilnicami, darili in zabavami.

Viri in literatura:

- ✓ Meredith Susan, Svetovna verstva, TZS, Ljubljana 1996
- ✓ Inetnet (www.google.com)
- ✓ Janša- Zorn Olga, Mihelič Darja, Stari in srednji vek : zgodovina za 7. razred, DZS, Ljubljana 2003
- ✓ Velika otroška enciklopedija, DZS, Ljubljana 2000